

περὶ τούτου δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία· ἀλλὰ πρὶν πλουτήσω ἤθελον νὰ τῆ φέρω ἐν δῶρον ἀγορασθὲν ἐκ τῶν κερδῶν μου, τὸ δῶρον τῆς πτωχείας.

Πλαγγῶνα ἢ κούβλαν ἠγοράσαμεν εἰς Δεκίζην, καὶ εὐτυχῶς δι' αὐτὴν δὲν ἀπῆρτοῦντο ὅσα χρήματα διὰ τὴν ἀγγελάδα.

Ἐκ Δεκίζης εἰς Δρευζὺ ἐδυνάμεθα νὰ σπεύσωμεν, καὶ τοῦτο ἐπράξαμεν· ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν, πλὴν ἐνὸς μόνου χωρίου, τοῦ Κατιλλόν, τ' ἄλλα ἦσαν ἄσημα καὶ πτωχὰ, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν δὲν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ περικόπτουν τὰς ἀναγκαίαις αὐτῶν δαπάναις πρὸς χάριν μουσικῶν πλανητῶν πρὸς οὓς ἦσαν ἀδιάφοροι.

Ἄφ' οὗ ἀφήσαμεν τὸ Κατιλλόν, παρεκπορευθῆσαμεν τὸ χεῖλος τῆς διώρυγος, καὶ αἱ σύμφυτοι ἐκείναι ὄχθαι, τὸ ἤρεμον ὕδωρ, τὰ ἡσύχως ὀλισθαίνοντα καὶ ὑπὸ τῶν ἵππων συρόμενα σκάρη, μοὶ ἀνεπώλησαν τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους καθ' οὓς ἐπὶ τοῦ Κύκκου τῆς κυρίας Μίλλιγαν ἔπλευσα καὶ ἐγὼ ἐπὶ διώρυγος. Ποῦ ἦτον τώρα ὁ Κύκκος; Ποσάκις, ὅτε διεθαίνομεν διώρυγα, κ' ἐβαδίζομεν παρ' αὐτὴν, δὲν ἠρώτητα ἂν εἶδε κανεὶς διαπλέον πλοιάριον διακρινόμενον ὄλων τῶν λοιπῶν διὰ τοῦ κατακόσμου ἐξώστου του καὶ τῆς πολυτελοῦς του διασκευῆς! Βεβαίως ἡ κυρία Μίλλιγαν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Ἀγγλίαν μετὰ τοῦ Ἀρθούρ, θεωρητικῶς. Τοῦτο ἦτον τὸ πιθανόν· τοῦτο φρονίμως ἔπραξε νὰ πιστεύω· καὶ ὅμως πολλάκις, παρεκπορευθὼν τὰ χεῖλη τῆς Νιθερναίας διώρυγος, ὅσάκις ἐβλεπον μακρόθεν πλοῖον συρόμενον ὑπὸ ἵππων, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, ἂν δὲν ἦτον ὁ Κύκκος ἐρχόμενος πρὸς ἡμᾶς.

Ἐπειδὴ ἦτον φθινόπωρον τότε, αἱ ὁδοιπορικαὶ ἡμέραι ἦσαν βραχύτεραι παρὰ κατὰ τὸ θέρος, καὶ ἐπροσπαθοῦμεν ὅσον τὸ δυνατόν νὰ φθάνομεν εἰς τὰ χωρία ὅπου ἠθέλομεν νὰ καταλύσωμεν, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ νύξ. Ἄλλ' ὅσω καὶ ἂν ἐταχύνομεν τὸ βῆμα, ἰδίως κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας, εἰς Δρευζὺ ἐφθάσαμεν ὅτε ἦτον ἤδη ἡ νύξ σκοτεινὴ.

Ὅπως φθάσωμεν εἰς τῆς θείας τῆς Λίζης εἴχομεν μόνον νὰ παρεκπορευθῶμεν τὴν διώρυγα, διότι ὁ σύζυγος τῆς θείας Αἰκατερίνης, ἐπιστάτης ὢν ἐνὸς τῶν καταρράκτην, κατῴκει παρὰ τὸν καταρράκτην αὐτὸν ἂν ἐφύλαττεν. Οὕτω δὲν ἀπωλέσαμεν καιρὸν ζητοῦντες τὴν οἰκίαν. Ἐκεῖτο δ' αὐτὴ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ χωρίου, εἰς μικρὰν πεδιάδα πεφυτευμένην μετὰ δένδρα, ἅτινα μακρόθεν ἐφαίνοντο ὡς ἂν ἔπλεον εἰς τὴν οὐμίχλην.

Ἡ καρδία μου ἐκτύπη ἰσχυρῶς ὅταν ἐπλησιάζομεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην. Τὸ παράθυρον αὐτῆς ἔλαμπεν ἐκ τῆς ἀντανακλάσεως μεγάλου πυρὸς τῆς ἐστίας, καὶ ἐνίοτε ἐρυθρὸν φῶς ἀπ' αὐτοῦ ἐξέριπτετο ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἡμῶν.

Ὅταν ἐφθάσαμεν πλησιέστατα, εἶδον ὅτι θύρα καὶ παράθυρα ἦσαν κλειστά· τὸ παράθυρον ὅμως δὲν εἶχεν οὔτε παραθυρόφυλλα οὔτε παραπέτασμα, καὶ δι' αὐτοῦ εἶδον τὴν Λίζαν εἰς τὴν τρά-

πεζαν, πλησίον τῆς θείας τῆς· ἀνὴρ δέ τις, ὁ θετός τῆς βεβαίως, ἴστατο ἐμπρὸς τῆς καὶ μᾶς ἔστρεψε τὰ νῶτα.

— Δειπνοῦν, εἶπεν ὁ Ματτίας. Ἡ στιγμὴ εἶναι κατάλληλος.

Ἄλλὰ, χωρὶς νὰ ὀμιλήσω, τὸν ἐκράτησα διὰ τῆς χειρὸς, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐνευον πρὸς τὸν Κάπην νὰ μείνῃ ὀπίσω μου σιωπῶν.

Ἐπειτα δ' ἐξεκρέμασα τὸν τελαμῶνα τῆς ἄρτης μου, καὶ ἠτοιμάσθην νὰ παίξω.

— Ἄ! ναι, εἶπεν ὁ Ματτίας κρυφίως. Πατινάδα! Ὁραία ἰδέα.

— Ὅχι σύ' ἐγὼ μόνος.

Καὶ ἔπαιξα τοὺς πρώτους τόνους τοῦ νεαπολιτικοῦ ἄσματός μου, χωρὶς νὰ τραγωδήσω μήπως ἢ φωνὴ μὲ προδόσῃ.

Παίζων δ' ἐβλεπον τὴν Λίζαν. Ὑψωσε διὰ μίας τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶδον ὅτι ἤστραψαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς.

Τότε ἤρχισα νὰ τραγωδῶ.

Ἐκείνη δ' ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ καθίσματός τῆς καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν. Μάλισ δ' ἐπρόφθασα νὰ δώσω τὴν ἄκραν μου εἰς τὸν Ματτίαν, καὶ ἡ Λίζα ἦτον εἰς τὴν ἀγκάλην μου.

Μᾶς εἰσήγαγον λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἀφ' οὗ καὶ ἡ θεία Αἰκατερίνα μ' ἐνηγκαλίσθη, ἐπρόσθεσε δύο πινάκια εἰς τὴν τράπεζαν.

Ἐγὼ ὅμως τὴν παρεκάλεσα νὰ θάλῃ καὶ τρίτον.

— Ἄν ἐπιτρέπητε, εἶπον, ἔχομεν καὶ μίαν μικρὰν σύντροφον ἧτις μᾶς συνοδεύει.

Καὶ ἐκ τοῦ σάκκου μου ἔλαβον τὴν πλαγγῶνα ἣν εἴχομεν ἀγοράσει, καὶ τὴν ἐκάθισα εἰς τὴν θέσιν πλησίον τῆς Λίζας.

Τὸ βλέμμα τῆς Λίζας τὴν στιγμὴν ἐκείνην ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησα, καὶ εἰσέτι τὸ βλέπω ἐμπρὸς μου.

[Ἐπιτελεῖται συνέχεια]

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ διερεύνησις τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιράς.

Ἄν ἐξηγητήσαμεν εἰσέτι τὸν κατάλογον τῶν θυμῶν τῆς ἀεροστατικῆς τέχνης. Κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ 1824 ὁ Harris, ἀξιωματικὸς τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, ἀνεχώρησεν ἐκ Λονδίνου ἐπὶ ἀεροστάτου μετὰ νεαρᾶς τινοῦ γυναικός. Καθ' ἣν στιγμὴν κατήρχοντο ἤδη, ἡ δικλὴς ἐθραύσθη, τοσοῦτον δ' ἐξῆλθεν ἀέριον, ὥστε τὸ σκάφος ἐξέριπθη κατὰ γῆς μετ' ἄκρας σφοδρότητος. Ὁ Harris ἐφρονεῖτο πάραυτα, ἢ σύντροφός του ὅμως ἐλαφρᾶς μόνον ἔλαβε πληγὰς.

Ὁ Sadler, περίφημος Ἀγγλος ἀεροναύτης, ἀπέθανε τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1824 παθὼν ἐναέριον ναυάγιον. Τὸ ἀεροστάτον αὐτοῦ κατερχόμενον ἤδη ἀντηπάγη ὑπὸ λαίλαπος. Τὸ σκάφος ἐξέριπθη

έργειαν, εβγάσθησαν μὲν ἀναντιρρήτως ὑπὲρ τῆς προόδου καλλιεργήσαντες τέχνην ἀξίαν λόγου, ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτῶν ὑπῆρξε πολλάκις ἡ ὀλεθρία συνέπεια τῆς ἐξασκήσεως ἐπικερδοῦς ἐπαγγέλματος. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ κατατάξωμεν αὐτοὺς μετ' ἐκείνων, οἵτινες μόνον ἐλαττήριον εἶχον τὸν ἀφιλοκερδῆ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτα. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ **Crocé-Spinelli** καὶ ὁ **Sivel**, οἵτινες ἀποθανόντες ἐν τῷ ἀεροστάτῳ *Zenith*, δέον νὰ κατέχωσι μετὰ τοῦ **Pilâtre** καὶ τοῦ **Romain** τὴν πρώτην ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μνήμῃ θέσιν.

Ὁ **Ἰωσήφ Crocé-Spinelli** ἐγεννήθη τῇ 10 Ἰουλίου 1845 ἐν **Mombazillaie (Dordogne)**. Ἀποπατώσας τὰς προκαταρκτικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, ἐγένινεν εἰς τῶν ἀρίστων μαθητῶν τῆς Κεντρικῆς τῶν τεχνῶν Σχολῆς (**École Centrale des Arts et Manufactures**). Πλήρης ὢν ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, ἐνεφορεῖτο συγχρόνως ὑπὸ τῶν εὐγενεστάτων τῆς νεότητος ὁρμῶν. Ὁ πόθος τοῦ ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, ἡ φιλοπατρία, ὁ πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ δίκαιον ἔρωσ, ἡ εἰς τὴν πρόοδον πεποιθήσις, τοιαῦτα τὰ κατέχοντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ αἰσθητά. Νωθρότης τις συνδυαζομένη μετὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ὁρμῆς καὶ γυναικειᾶ σχεδὸν εὐαισθησία, κολάζουσα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀνδρείαν του, παρεῖχον αὐτῷ χάριν ἰδιαίτουσαν. Ἦτο γενναῖος καὶ εὐαίσθητος, ἀβρόφρων καὶ εὐθυμος, ἀστεῖος καὶ φιλόφρων, τὰ δὲ προτερήματα αὐτοῦ ταῦτα ἀπῆστραπτον ἐν τῇ λάμπει τῶν γλαυκῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν καὶ ἐπέσυρον τὴν συμπάθειαν.

Ὁ **Crocé-Spinelli** εἶχεν ἀναδειχθῆ δι' ἔργων τινῶν μηχανικῆς καὶ διὰ τινῶν καλῶν ἄρθρων ἐπιστημονικῆς κριτικῆς, δημοσιευθέντων ἐν τῇ «**République Française**», ὅτε ἐγένετο μέλος μικροῦ συλλόγου ἐξ εὐαρίμων ἐπιστημόνων συγχροτουμένου, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πυρὴν τῆς *γαλλικῆς εταιρίας τῶν ἀεροπόρων*. Ἐκεῖ ἐγνώρισεν τὸν **Sivel**. Ὁ Θεόδωρος **Sivel** γεννηθεὶς τῇ 10 Νοεμβρίου 1834 ἐν τῇ κοινότητι τῆς **Sauve (Gard)**, ὑπῆρτησεν ἐπὶ πολλὸν χρόνον εἰς τὸ ἐμπορικὸν ναυτικόν, περιῆλθε δὲ ὡς ἀξιωματικὸς τὰς ἀπωτάτας χώρας. Γνωρίσας ἤδη τὰ μυστήρια τῆς θαλάσσης, ἐγοητεύθη ὑπὸ τοῦ ἀερίου ὠκεανοῦ καὶ ἠγάπησε διακκαῶς τὴν ἀεροναυτικὴν. Ὁ **Sivel** ἦτο μελάγχρους. Οἱ μελανοὶ ὀφθαλμοὶ του εἶχον ἔκτακτον λαμπρότητα, ἡ δὲ δασεία καὶ βροστρυχῶδης κόμη του περιεκόσμιε πρόσωπον ἀνδρικόν καὶ ἠλιόκαυστον. Αἱματώδης ὢν τὴν κρᾶσιν, εἶχε ῥώμην σωματικὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν καὶ θέλησιν ἀκαταδάμαστον, ἦτο δὲ, καθόλου εἰπεῖν, ἔξοχος ἀνὴρ διὰ τε τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος καὶ διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὸ εὐγενὲς τῶν τρόπων. Ὁ **Sivel** ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν ἀεροστατικὴν ἐξετέλεσε διακκοσίας ἀεροπορίας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ μάλιστα ἐν **Δανιμαρκίᾳ**, καὶ ἐγένιν ἀεροπόρος ἄριστος, ὡς ἦτο καὶ ἄριστος νυκτῆς.

Ὁ **Sivel** καὶ ὁ **Crocé-Spinelli** ταχέως συνενόηθησαν, καὶ ἀπεράσισαν νὰ ἐργασθῶσιν ἐκ συμφώνου εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτησιν τῶν νόμων τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὰ ἐνδοξὰ ἔγνη τῶν **Robertson**, τῶν **Biot**, τῶν **Gay-Lussac**, τῶν **Barral**, τῶν **Glaisher**.

Κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1874 ἐπεχείρησαν τὸ πρῶτον, τῇ συνδρομῇ τῆς γαλλικῆς Ἑταιρίας τῶν ἀεροπόρων, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας εἶχον μεγάλως συντελέσει, ἀνάβασιν εἰς μέγα ὕψος, ἥτις ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, καὶ περὶ ἧς ἐγένετο δικαίως πλεῖστος λόγος. Οἱ ἀεροπόροι ὑψώθησαν εἰς 7,300 μέτρα, πέραν τοῦ σημείου εἰς ὃ ἐφθασεν ἄλλοτε ὁ **Gay-Lussac**.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου, ὅστις εἶχεν ἐκτελέσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἴκοσι περίπου ἐπιστημονικὰς ἀεροδρομίας, ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ γίνῃ φίλος καὶ συνεργάτης τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν. Ἀφοῦ μετ' αὐτῶν ἐξετέλεσεν ἐν τῷ σκάφει τοῦ *Zenith* τὴν διαρκεστέρην αὐτῶν μέχρι τοῦδε γενομένην ἀεροπορίαν, καθ' ἣν πλεῖστα ἐγένοντο ἐπιστημονικὰ παρατηρήσεις, ἐπεχείρησε μετ' αὐτῶν τὴν διερεύνησιν τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐν οἷς ἐπέπρωτο νὰ εὕρωσι τὸν θάνατον.

Ἀφηγηθέντες λεπτομερῶς ἄλλοτε τὸ φρικῶδες τοῦτο ὄραμα, ὀφείλομεν ν' ἀναμνήσωμεν ἐνταῦθα τὰ κατὰ τὸν θάνατον τῶν δύο ἡρώων.

Τὴν 15 Ἀπριλίου 1875, κατὰ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν μετὰ μεσημβρίαν, τὸ σκάφος τοῦ *Zenith* ἐπλανᾶτο εἰς τὰ ὑψηλὰ στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, εἶχε δὲ φθάσει εἰς τὰς παγετώδεις καὶ σιωπηρὰς τοῦ ἀέρος ἐρήμους, ἐνθα αἰωροῦνται τὰ ὑψηλότατα νέφη. Ἐὰν παρατηρητῆς τις ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τοὺς τρεῖς ἀερονάυτας ὅτε ἠθάνθησαν τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀραιώσεως τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τοῦ σιθῆριου τῶν ἀερίων ἐκείνων πεδίων ψύχους, ἤθελε φρίξει βλέπων αὐτοὺς ὑποκύπτοντας εἰς τὸν ὀλβῆριον ὕπνον τῶν ὑψηλῶν μερῶν, ὕπνον φοβερόν, ζοφερὸν τοῦ θανάτου πρόδρομον. Ἐντὸς ὀλίγου, ἀφοῦ ὑπεβῆσαν τὸ ὕψος 8,600 μέτρων, ἐν τῶν μεγίστων, εἰς ὃ ἐφθασέ ποτε ὁ ἄνθρωπος, τὸ *Zenith* ἐπανερχεται εἰς χαμηλότερα μέρη, ἀλλὰ μετὰ τῶν τριῶν ἀεροπόρων εἰς μόνος ἀφυπνοὶ καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸν λιμένα τὰ μελανὰ σώματα δύο μαρτύρων.

Ὁ θάνατος τοῦ **Crocé-Spinelli** καὶ τοῦ **Sivel** συνεκίνησε τὴν Εὐρώπην ὀλόκληρον. Πλήθος ἄπειρον ἠκολούθησεν αὐτοὺς εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῶν κατοικίαν, ὅτε δὲ τὰ πτώματα τῶν δύο νέων κατεβιβάσθησαν εἰς τὸν λάκκον, οὐδεὶς ἤθελε νὰ πεισθῇ ὅτι αἱ εὐγενεῖς αὐτὰι ὑπάρξεαι, αἱ τοσοῦτον ἠρωϊκῶς θυσιασθεῖσαι πρὸς κατάρτησιν ἀληθειῶν νέων, διὰ παντὸς ἐξηρανίσθησαν.

Ὅχι, τοιοῦτοι ἄνδρες δὲν ἀποθνήσκουσιν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλ' ἀφίνουσιν ὕλικὴν τρόπον τινὰ μνή-